

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง และการฟื้นฟูสภาพในผู้ป่วยบาดเจ็บทรวงอกที่ใส่ท่อระบายทรวงอก

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยบาดเจ็บทรวงอกที่มีภาวะอากาศ เลือด หรือ อากาศและเลือดในช่องเยื่อหุ้มปอดภายหลังได้รับการใส่ท่อระบายทรวงอก จำนวน 20 ราย เข้ารับการรักษาที่หอผู้ป่วยศัลยกรรมทรวงอก และหอผู้ป่วยอุบัติเหตุ โรงพยาบาลลำปาง ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2543 เลือกรandomตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จัดให้กลุ่มตัวอย่าง 10 คนแรกกำหนดให้เข้ากลุ่มควบคุม ได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มตัวอย่าง 10 คนหลัง กำหนดให้เข้ากลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการให้การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ในผู้ป่วยบาดเจ็บทรวงอกที่ใส่ท่อระบายทรวงอก สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย โดยใช้กรอบแนวคิดการดูแลตนเองของโอเร็ม และการทบทวนวรรณกรรม

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล

2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมดูแลตนเองขณะใส่ท่อระบายทรวงอก ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม ตรวจสอบความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิได้เท่ากับ 0.98 ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.98 ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.90

2.3 แบบบันทึกดัชนีชี้วัดการฟื้นฟูสภาพภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอก ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบบันทึกดัชนีชี้วัดการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด (The postoperative recovery index : PRI)

ของพิกุล วิทยญาเงือก (Vinya - nguag ,1989) โดยได้ดัดแปลงมาจากดัชนีชี้วัดการฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัด ของจอห์นสัน และคณะ (Johnson et al., 1978) นำแบบบันทึกภาวะแทรกซ้อนภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอก ตรวจสอบความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิได้เท่ากับ 0.91 ได้ค่าดัชนีความตรงความเนื้อหาเท่ากับ 0.91 ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (K - R 20) ได้เท่ากับ 0.81

ตัวอย่างในกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มทดลองได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ทั้งหมด 3 ครั้ง วันที่ 1, 2 และ 3 ภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอกตามลำดับ เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW โดยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบแมนน์ - วิทนีย์ ยู

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มทดลอง ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < .001$)

2. การฟื้นฟูสภาพของกลุ่มทดลอง ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย

2.1 ความเจ็บปวด และความรู้สึกทุกข์ทรมานหลังใส่ท่อระบายทรวงอกวันที่ 2 และ 3 ภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอกของกลุ่มทดลองน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$, $p < .01$) ตามลำดับ

2.2 เปอร์เซ็นต์ที่เพิ่มขึ้นของปริมาตรอากาศที่สามารถหายใจออกได้มากที่สุดหลังหายใจเข้าเต็มที่ ภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอก วันที่ 2 และ 3 ของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความเจ็บปวดและความรู้สึกทุกข์ทรมานหลังใส่ท่อระบายทรวงอกวันที่ 1 จำนวนครั้งของการได้รับยาแก้ปวดหลังใส่ท่อระบายทรวงอกวันที่ 1, 2 และ 3 ภาวะแทรกซ้อนภายหลังใส่ท่อระบายทรวงอก และจำนวนวันของการใส่ท่อระบายทรวงอก ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1.1 พยาบาลควรกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมในการดูแลตนเองอย่างถูกต้อง โดยใช้โปรแกรมการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดที่ได้รับ

การใส่ท่อระบายทรวงอกที่มีความสามารถจะเรียนรู้ และสามารถดูแลตนเองได้ เพื่อให้ผู้ป่วยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้ สื่อการสอน และคู่มือการดูแลตนเอง เพื่อช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น และเห็นภาพพจน์ นอกจากนี้ควรให้ญาติซึ่งเป็นแหล่งประโยชน์ที่สำคัญของผู้ป่วย เข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการที่จะช่วยให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมดูแลตนเองที่ถูกต้อง

1.2 ควรพัฒนาศักยภาพของระบบพยาบาลและบุคลากรให้สอดคล้องกับการพัฒนาทฤษฎีที่นำมาใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และนำมาใช้กับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องคำนึงถึงการให้ผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด พิจารณา ตัดสินใจที่จะทำการดูแลตนเอง และคงพฤติกรรมนั้นไว้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการศึกษาพยาบาล ผู้สอนสามารถนำเอาขั้นตอนการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ โดยให้นักศึกษาได้นำเอา การสอน การชี้แนะ สนับสนุน และจัดสิ่งแวดล้อม ไปปฏิบัติต่อผู้ป่วย ทำให้นักศึกษาเห็นความสำคัญ และนำไปใช้กับผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการศึกษาวิจัย เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลตนเองและการฟื้นฟูสภาพในผู้ป่วยกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เป็นการศึกษาเฉพาะผู้ป่วยบาดเจ็บทรวงอกที่ใส่ท่อระบายทรวงอก และมารับการรักษาในโรงพยาบาลลำปางในช่วง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2542 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2543 มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (purposive sampling) และมีกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย จึงมีข้อจำกัดในการนำผลการทดลองไปใช้กับประชากรกลุ่มอื่น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมดูแลตนเองในขณะที่ใส่ท่อระบายทรวงอก เช่นการรับรู้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันซ้ำ โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้นในผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายทรวงอกจากการผ่าตัดเปิดทรวงอก เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงการฟื้นฟูสภาพในผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายทรวงอก จากการผ่าตัดเปิดทรวงอกหรือผู้ป่วยผ่าตัดหัวใจแบบเปิด

3. ในผู้ป่วยใส่ท่อระบายทรวงอกที่เกิดจากการติดเชื้อ เช่น ภาวะหนองในช่องเยื่อหุ้มปอด หรือได้รับการผ่าตัดเปิดทรวงอก ควรนำแนวคิดการดูแลตนเองของโอเร็มมาใช้กับผู้ป่วย โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลกับผู้ป่วย ส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีแรงจูงใจ และรู้ถึงความมีคุณค่าในตัวเอง ซึ่งจะทำให้เกิดกำลังใจที่จะดูแลตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการเตรียมผู้ป่วยให้ปฏิบัติการดูแลตนเองได้หลังออกจากโรงพยาบาล